

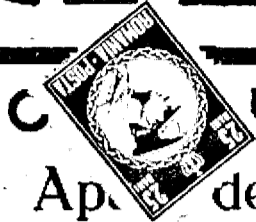
ARADUL

Unii oameni adesea
desaprobă la alții
tocmai aceea ce-și
doresc lor.

REDACȚIA și ADMINISTRAȚIA:

ARAD, Str. Eminescu No. 18.

Telefon: 266.

Asociației »Infrățirea«

Apărută de două ori pe săptămână.

ABONAMENTE:

Pentru particulari:	Pentru autorități și instituții
2002 Lei	500 Lei
100	250
50	130

In străinătate dublu.

Supremul tribut: pierderea aviatorilor.

Incerări de dureroase înfrângeri, aspirații de grele fatalități; suflul fatal al morții planează de un timp încoace asupra aviației române—rând pe rând, într-o perioadă de intervale scurte, cad așii subțiri ai zborului: Fernic, Oculeanu a căzut, Romeo Popescu. Invidia câmpurilor Elisee, farmecul virgin al norilor inaccesibil picioarelor omenesc; saltul dincolo de moarte, își răsbună crunt rădăcina în slavă, fâlfăirea în zbor a pasărilor cuceritoare de glorie și aureolate de faima bănușii printre națiuni.

Capitanul aviator Romeo Popescu, triumfător prin prestația înalte, învingător prin capriciile naturii, adeseori bravul ce-a încrustat spre cerima neamului, mării în zăbăstră cu ieșiri legendare, cămașa nu mai este. În văzduh, a pornit dansul macabru a omenelor, forțele mistice au captat siguranța adeseori pe care a știut-o de la o zi la alta ori duce la bun sfârșit

— undeva pe o câmpie cu zăpadă, în timp ce nimeni nu conturba liniștea impresionantă a împrejurimilor, avionul în mersul de fulger a atins pământul, văzută numai de un cioban—păstor al câmpiilor, păstor al văzduhurilor: doi păstori. S'a înfățișat astfel prin puterea destinului și splendidul tablou etern, al imaginației: ciobanul în mijlocul oilor privind cu mâna la frunte avionul ce străbate maiestros în sbor infinitul.

În urma sa, căpitanul Romeo Popescu: un pivot pentru menținerea triumfătoare a aviației române, sacrificat pe când ducea trofeele naționale spre izbândă, eroul mort prin trădarea neamului, va bine merita dela patrie și flori din toate părțile, închinăciuni pioase trebuie să reamintească posterității:

Căpitan Romeo Popescu: erou român, mort în mersul de înlăuntru.

Fixator.

Muritori de foame.

La Primăria Municipaliului s'a deschis concurs pentru împlecarea alor 28 posturi care devin vacante pe ziua de 1 decembrie 1932. S'au înalțat în prezent cereri cari se zice — trec peste două zile. Zilnic vezi urcând și coborând treptele primăriei pe care căroră le-a fost dat să treacă vitregă vremea, a zilelor prin cari trecem.

Cum s'a gândit acum șapte ani, când acești tineri au căutat casele lor albe dela drumul învățăturii, că și vremurile acestea, când copilul care a crescut în viața cu sacrificii mari, o să găsească muritor de foame.

Câte planuri nu mai făceau părinții la câte nu s'au gândit el ce-o fi din feciorul, după ce o avea și el o româ. Au cheltuit cu el tot ce a dat pentru el totul, nu să-l vadă cu diplomă în mână văzută mare, așa cum tre-

buia să fie la vârsta lui. Dar, a trecut un an, doi și el, feciorul, nădejdea zilelor lor grele, urcă mereu treptele instituțiilor după un post, ce să nu moară de foame. Părinții, cari pe lângă că au cheltuit totul ce-au avut, pentru el, s'au ales și cu datori, și trăesc ca vai de ei, sperând încă în ajutorul feciorului lor, care de ani de zile, urcă și coboară, fără nici un rezultat. Ce se vor face oare acești șomeri intelectuali?

Ce se vor face nefericii părinți, acum la bătaie în cărcașul de datori, și fără nici un ajutor?

Primăria nu va putea alina durerile și suferințele decât numai a câtoră, din sutele de cereri ale acelor cari vor să pună mâna pe un post.

Atunci, acei șomeri intelectuali, unde vor mai urca și coborî trepte, când toate intrările vor fi închise pentru ei?

Iosif H.

Taxele ce se percep la podurile de peste Mureș, sunt legale.

S-au ridicat zeci de proteste contra taxelor ce se percep la trecerea podurilor de peste Mureș. Consiliul Comunal din Mureș, făcând ecoul acestor proteste, a înaintat la Comitetul Local de Revizuire din Timișoara o cerere în acest sens. Comitetul Local i-a dat câștig de cauză, dar primăria municipalității, făcând apel, chesti-

unea, pentru o definitivă rezolvare, a ajuns în fața Comitetului Central de Revizuire din București. În zilele trecute s'a dat sentința definitivă, prin care se stabilește că primăria municipalității are în drept să încaseze dela fiecare persoană, o taxă de 1 leu, la trecerea podurilor de peste Mureș.

—0—

Concordatul Băncii Marmorosch Blank.

A V I Z.

Judele Concordatar al Băncii Marmorosch Blank & Co. S. A. aduce la cunoștință tuturor posesorilor de livrete de economie la purtător, cu litere sau cu parolă că sunt invitați să se prezinte la Trib. Ilfov Secția I. de Com. în Camera de Consiliu în ziua de 21 Decembrie a. c. ora 8 dimineața, pentru a și da avizul la cererea de concordat făcută de Banca Marmorosch Blank Co. S. A. care oferă o cotă de

100% fără dobândă plătită în termen de 3 ani în 3 rate succesive și anume:

Primul an 20%
al doilea an 30%
al treilea an 50%

oferind drept garanție întreg activul Societății.

Toți acești posesori de livrete de economie trebuie să se prezinte însoțiți de livret pentru a putea vota cunoscând că în caz de neprezentare se va proceda conform legii.

Către deponenții Băncii Blank.

În legătură cu anunțul de mai sus ne găsim datori a remarca, că semnarea adeziunilor de concordat sunt imperios necesare pentru apărarea intereselor deponenților și creditorilor, deoarece să se știe bine că nu este loc și interpretați avantajele pentru cei ce se abțin a semna aceste adeziuni, întrucât ne semnarea în număr suficient aduce cu sine amânarea omologării concordatului și deci întârzierea începerii plăților în cotele aranjate.

Interesul băncii, al cărei activ azi s'a dovedit larg îndestulător (rapoartele publicate în marile cotidiene Bucureștene de Comisarul Guvernului) este același ca interesul deponenților și nu putem insista în destul invitând pe toată lumea care este creditoare la Banca Blank să contribuie la votarea concordatului, acțiune care, este bine să se știe, îi va da posibilitatea ca cu o zi mai înainte să-și revadă banii.

Este de ținut seama că e o deosebire între un moratoriu (sistem vechi) și acordul la un concordat, deoarece cine n'a semnat acordul la un moratoriu a reușit să primească banii izolați pe vreme ce la un concordat toți creditorii au aceeași soartă și avantajii.

Un elev dela școala primară, moare în împrejurări suspecte.

„M'a bătut d-na învățătoare cu nuiua peste picioare, că deabea, am putut veni până acasă“.

„Am fost silită să-l bat pentru că nu învăța“.

A produs mare senzație în toate cercurile, moartea elevului dela școala primară No. 16, Codoran Ioan, până eri, alaltăeri, complet necunoscut. Azi, ziarele vorbesc despre el, în împrejurări cari pot aduce condamnarea unei învățătoare. Vinerea trecută, contrar obiceiului, elevului Codoran, a întârziat 2 ore, venind dela școală. Ajuns acasă, nu i-a trebuit prânzul ci a cerut să fie culcat căci

„I-a bătut învățătoarea cu nuiua peste picioare, încât drumul dela școală până acasă, deabea l-a putut parcurge“.

Părinții l-au culcat, dar starea i-s'a agravat din zi în zi, și la sfatul medicului curant Dr. Biks, l-au internat în Spitalul de copii, unde Miercuri a fost operat. După operație a intrat în agonie, și Joi a murit. Medicii, cărora părinții le-au spus bănuiala lor, că în

urma bătaii pe care învățătoarea, d-na Balla, a dat-o băiatului, i-a cauzat acestuia rănii, pe picioare, cari supurând au produs o infecție, determinând moartea lui Codoran Ioan, au făcut denunț la parchet, cerând autorizație pentru facerea autopsiei. Parchetul a autorizat autopsia, care s'a făcut Sâmbătă.

Indiferent de rezultatul acestei autopsii, rămâne un lucru cert: d-na Balla, a bătut în repetate rânduri pe elevul Codoran Ioan. În această privință e însăși declarația ei: Vineri după masă, a trimis la părinții lui Codoran, doi elevi cu un caet, pe care era scris: „imi pare rău, dar am fost constrânsă să-l bat, deoarece băiatul nu învăța nimic“.

Există și supoziția că elevul Codoran, ar fi suferit de tuberculoză osoasă. Chiar dacă aceasta a cauzat moartea nevinovatului copil Codoran, d-nei

REVELIONUL.

—OXO—

Un comitet de aranjatori au pus la cale sub conducerea înimoasă a dlui avocat Nicolae P. Păușești, organizarea serbării anului nou.

În ciuda tuturor mizeriilor, și cu încredere în viitor, care cu certitudine va fi mai bun, toți intelectuali români trebuie să la parte la această serbare tradițională, de pacini, ca manifestare a vitalității și preponderenței noastre etnice într'un oraș de frontieră, cum e Arad cu trecutul lui atât de frumos.

Cum pentru buna ordine se impune distribuirea de invitațiuni, și avându-se în vedere că unii dintre intelectuali români au plecat, iar alții noi au venit la Arad, trebuie revizuită lista adreselor. De aceea comitetul aranjator roagă pe toți cei stabiliți în decursul anului curent în Arad, sau celor nu vor fi primit în anul trecut invitațiuni la revelionul aranjat de Cercul Românesc, să binevoiască a-și comunica adresa pe cea mai scurtă și sigură cale Cercului Românesc, pentru a putea fi invitat.

Un comitet de tineri și altul de domnișoare au început deja lucrările pregătitoare, încât putem asigura publicului mare că aranjarea va fi demnă de situația noastră de națiune dominată, și corespunzătoare cu localul distins.

La revedere, cu toții la Revelion.

□ La matineul artistic aranjat de Soc. Naț. a Femeilor Române. Sâmbătă 19 Decembrie orele 5 d. m. la Teatrul Comunal, își vor da concursul, executând câteva puncte muzicale, simpaticile domnișoare: Pipi Șepejan, Olympia Vanca și Kiri Klara, care va mai conduce și un balet de copii. În afară de d-soarele amintite, vor mai da concursul și d-soarele Delta Ursu și Delta Stoenescu.

□ Târg de mostre internațional la Tripoli. Aducem la cunoștință celor interesați, că al VI-lea Târg de mostre internațional din Tripoli se va inaugura la 8 Martie 1932.

Balla trebuie să i-se aplice rigorile legii, pentru faptul că-și bate elevii, contrar tuturor principiilor pedagogice moderne. Și, sperăm că autoritățile noastre școlare nu se vor da înapoi de a pedepsi cât mai aspru pe această d-na Balla, care-și face de cap în învățământ, bătându-și elevii până la sânge. Dacă această chestiune va ajunge și înaintea instanțelor judiciare, nu ne îndoiim că magistratii noștri își vor face datoria, pedepsind inculpată, așa cum barbaria ei merită.

—a—

Actualități

Am visat că eram mort.

Într-o noapte, am visat că murisem, iar spiritul care era lângă mine mi-a făcut semn ca să-l armez spre a fi judecat.

Am fost condus într-o cameră mare, care — spre mirarea mea — părea a fi un oficiu advocațional cu o masă de scris în mijloc, la care sta un spirit ce părea foarte sever. El îmi făcu semn să las loc lângă el. Pe dinaintea noastră a trecut un fel de proceslune de spirite, care mă acuzau de tot felul de vicii și păcate. Majoritatea acestor spirite îmi era necunoscută, streini pe cari i-am văzut sau i-am întâlnit pe stradă vreodată și cari făceau tot felul de remarcări, în felul prost în care facem aici pe pământ asupra persoanelor pe care nu le cunoaștem.

Câteva spirite însă erau prieteni sau rude apropiate și acuzațiunile lor sunau mai tare. Acest fapt m'a pus într-o încercătură mintală, văzând cum faptele, acțiunile, munca și vorbele omului au fost atât de rău înțelese, răstălmăcite și considerate ca doriri de titluri nemeritate.

Spiritul vorbește.

„Ei”, zise spiritul sever de lângă mine, „ai auzit ce au zis despre tine; ce ai de spus în răspuns la acuzațiunile lor?”

„Nimic”, am răspuns „pentru că nu sunt adevărate.”

Atunci spiritul deschise o carte mare care era pe masă, și, după ce se uită în ea, zise: „Într'adevăr nu văd aici nimic care ar justifica acuzațiunile lor contra ta. Și acum al dreptul ca să-i pedepsești pe toți sau numai pe care-i crezi

mai vinovați. Dacă vrei poți fi răsbunat.”

— „Nu! nu!”, am răspuns repede, nu vreau să fie nici unul pedepsit pentru ceea ce sunt numai regretabile neînțelegeri; ei n'au înțeles acțiunea mea.”

— „Ești sigur?” — „Da sigur!”

„Mergi mai departe.”

— „Foarte bine”, îmi zise spiritul, „atunci treci mai departe.”

O ușe se deschise și fusesse introdus într-o altă cameră tot ca cea dintâi, însă mai luminoasă, iar spiritul ce stetea la o masă era mai blând.

— „Ce pedeapsă ai dat acelor fapte cari te-au acuzat pe nedrept,?” m'a întrebat el.

— „Nici-o pedeapsă”, am răspuns „dacă ei au cugetat astfel de lucruri despre mine, nu-i mirare că m'au acuzat.”

Pe lângă aceasta, toate suferințele pe pământ judecău de aproapele lor, iar eu adesea am zis: neadevărul nu te poate atinge; așa dar, pentru ce aș dori ca ei să fie pedepsiți?”

La aceasta spiritul dădu din cap în semn de aprobare și zise: „Nu judecați ca să nu fiți judecați; mergi în pace!”

Cum m'am mișcat, peretele păru că se mișcă, dispăru și eu m'am trezit ca să văd soarele răsărind după munții acoperiți cu zăpadă.

Acest vis a fost publicat sub S. H. în Sunday Express. L-am reprodus pentru că se potrivește atât de bine celor dela noi cari nu fac altceva decât critică munca altora.

T. R.

Este pauperismul o boală socială?

„Cauza pauperismului a fost totdeauna cea mai mare cauză din lume”.
(E. A. Parry. The dau and the Poor)

Da. Pauperismul sau sărăcia este o boală socială, ba astăzi am putea afirma, o boală socială cu caracter de pandemie, căci pretutindeni în orice continent, ea este simțită de milioane de indivizi, dintre care își recoltează victimele cu tot atâtea ferocitate ca și tuberculoza, sifilisul, sau cancerul. Dacă însă fiecare din aceste boli își au cauze definite, pe care le putem evidenția cu ajutorul diferitelor metode de laborator, pauperismul sau sărăcia își are și la cauzele ei, își are și ea microbul ei și nu ar fi nici o enormitate dacă am afirma că nu arare ori la baza pauperismului stă însăși microbul sifilisului sau tuberculozei. Alcoolismul este și el o boală socială fără ca să-și aibă fixat în laborator un microb special, și este socotit ca atare numai prin efectele pe care le produce asupra stării de sănătate a individului.

Goddard definește sărăcia ca pe „o insuficiență a necesarului” iar Weber în lucrarea lui „Le Probleme dela misere” spune că „omul se numește sărac atunci când neavând capitalul vital complet, munca lui este totdeauna precară”.

Dacă ne oprim un moment la definiția dată de Weber observăm că din ea reiese că ori de câte ori, capitalul vital al unui individ este incomplet, acest individ poate deveni pauper, se poate îmbolnăvi așa zicând de sărăcie. Prin capitalul vital complet înțelegem, o perfectă stare de sănătate sau mai bine zis o colaborare armonică între toate funcțiunile organelor și aparatelor din care este construită mașina umană. Cauzele care produc sărăcia sunt tot atât de numeroase ca și cauzele care produc celelalte boli. În general am putea spune că ele sunt personale: boală accident, moarte crimă, alcoolism sau sociale ca: suprapopulația,

somaj, greutățile fiscale, rele condițiuni sanitare, rea organizare economică etc. Privind în ansamblu sărăcia vom vedea că ea duce la distrugerea organismului individului ca și toate celelalte boli, deci, pentru a putea vindeca sărăcia va trebui să-l studiem cauzele sau etiologia, formele sub care se exteriorizează sau simptomologia. W. Roscher în „System der Armenpflege und Armenpolitik” spune textual: Este imposibil a vindeca boala sărăciei fără un examen atent al pacientului. Acest examen poate fi jenant pentru pacient și pentru medic însă el este indispensabil. Este atât de fără sens a da aceiași formă de asistență tuturor pauperilor, ca și un doctor care ar da același recetă tuturor bolnavilor. Sărăcia este cu atât mai rea față de celelalte boli cu cât ea se prezintă în cauze și efecte sub formă de cercuri vicioase, căci, sărăcia este o tulburare, care se perpetuă prin ea însăși, care se agravează prin ea însăși, și care duce la moarte.

Problema sărăciei numai pusă sub aceasta formă de boală socială își arată întregul său cortegiu funebru, de mizerii, sfidând încă orice încercare făcută în sensul de a o rezolva. Democrația modernă caută soluțiile acestei probleme fără a se coborâ la adevăratele cauze, și fără a ține seamă de cercul vicios care predomină la dezvoltarea tot mai mare a pauperismului. Nu inferioritatea individului, sau lipsa dorului lui de muncă, ci la baza sărăciei se găsec aproape totdeauna germele de natură socială sau medicală, pe care dacă nu știi să-i îndepărtezi la timp invadează organismul, îl distruge ba mai mult conduce la dezechilibrarea și moartea celui mai puternic nucleu social, familia.

Dr. V. Novacul.

Dela Nicolae Filipescu la Octavian Goga.

Freamăt de nădejdi, avalanșe de speranțe, fapte isvorâte din tăcerea caracteristică marilor opere, peste tot tăria afirmată a animatorilor. În epoca când aspirațiile poporului român, coincideau cu destinul său în suși, pe timpul când fiecare moment inutilizat, putea doborâ idolatrii contrar crezului lor identificat ca un mit: ambii îndrămați de același imbold, propovăduind aceeași dorință călăuziți de flacăra sacră a realizărilor trăinice, au mobilizat totul spre a cuceri izbanda. Unul și altul pe locuri aparte, cu ținta spre același ideal, spre un scop hotărât, au însușit pas cu pas revendicările de drept, spre a dobândi obținerea de fapt. Refractori oricărui îndoeli cu voință clementă în visurile din străbuni plămădită în necazurile tuturor de-arândul: Nicolae Filipescu cât și Bardul dela Râșinari, au înobilat acțiunile, redând scopului final triumful încununat de aureola succesului. Primul păstrând adânc ferbinte în toate inimile de neam — isvor infinit de daruri neperitoare,

Octavian Goga animând avânturile. Spre culme în atmosfera eternă a „Lucafărului”; au fost în preajma înțării noastre în acțiune singurii cari erau ascultați, singurii a căror vorbe au creat o credință nouă, păstrată în taină ca legendă, popasurile lor erau locuri de închinăciune, renumele le era rostit de buze peste tot și numai în felul clipelor solenne. Crezul lor era forul de luminare în viitor, promotorul acțiunii începută în triumf și delir, și trîmțată mai târziu după însăși trăsăturile imaginare de ei.

Săptămâna trecută când la mănăstirea Dealului într-o comemorare de ploasă amintire se evocau meritele marelui Nicolae Filipescu, printr'o fericită coincidență hărăzite de puterile divine, ministerul instrucțiunii printr'o circulară îndeamnă toate școlile secundare să sărbătorească aniversarea cingvantenară a poetului pălămirii noastre. Prin acest gând, în fiecare cătun, departe pe fiecare movilă, va ilcări o scântee din făclia „Lucafărului”, o lumânare va reliefa închinăciune, la poporul căturarului.

Acum când faptele sale sunt trecute de mult în istorie evocările sunt doar adausurile nemurirea gloriei câștigate profetul prin predestinație rămănoa creatorul ce-a văzut totul înainte de realizare. Pasurile și durerile pământului, redat de el în poezii — frânturi de abocium, ecouri de răsunet spre noui orizonturi, îndreptau capetele spre zări asaltate nemai de gânduri — scrisul său dangăt de clopot prelungit în revendecările neamului... Toate acestea au contribuit spre a accelera sărbătorirea lui 1 Decembrie din cetatea României mari. — „Sire, ori te încoronezi la Aiba-Iulia, ori mori pe câmpia dela Turda, altcun praf s'a lege și de țară și de dinastie... e celebra frază a lui Nicolae Filipescu ce a precedat asaltul. „Simțți geroșărații simțți Idela naționale, daugă Octavian Goga la Cap după ce sa realizat visul tuturor.”

Mănăstirea Dealului loc de reculegere pentru posteritate. Rășnar — acest Weimar al românismului va păstra trează și totdeauna insuficiență palpatărea credinței în care au trăit și sau stins generații, sute de mil de oameni morți pentru unul și același gând — unitate.

Ionel Filipaș

Teatrale

O seară de artă cu Ion Manolescu

Cunoscutul artist dramatic Ion Manolescu, societar al Teatrului Național din București, va da Mercuri 16 Dec. o seară, la Teatrul Comunal o singură reprezentare, înțelegând pentru cea din următoarea, în provincie rolul său de poezie dramatică a lui Jules de Banville, „Gringoire”, Teatrul de D. Anghel și St. Olosif. Programul va fi completat cu puncte coreografice de bine cunoscute publicului arădan — ea însăși din Arad — Iris Barbura.

Reputatul diseur Jean Manolescu va cânta diferite cântecuri cari au făcut senzație în Capitală.

Va fi un spectacol deosebit de adevărată cum rar ne-a fost dat să vedem. Suntem siguri că puțini români vor presări rare ocazie de a auzi pe Ion Manolescu, alături de care apare Iris Barbura, Jean Manolescu, C. Barcaroiu, tenorul Romașcan etc.

Programul Cinematografic

CENTRAL: 14 Decembrie minunata realizare „BALUL DELA OPERA MARE” — Opera-redoute — cu dragă lașa vedetă Lyane Haid și ap întrecuții artiști Ivan Petrovici și Gerg Alexander.

Dela 15—17 Decembrie, „DOMNIȘOARA ELSA” cea mai bună tragediană a secolului celebrului Max Reinhard, și celebra Elisabeth Bergner.

Reprezentările încep la 7^{1/2} și 9^{1/4}.

SELECT: 14 Decembrie, „BALUL DELA OPERA MARE” cu Lyane Haid, Ivan Petrovici și Georg Alexander.

Dela 15—17, minunatul „REGELE JAZZULUI” cu Witheman.

Solemnitatea

depunerii jurământului de credință a Ofițerilor de rezervă.

Arad, 12 Dec. 1931. Astăzi a avut loc cu un deosebit fast solemnitatea depunerii jurământului de fidelitate a ofițerilor de rezervă de toate armele, către M. S. Regele Carol al II-lea.

Dela 7 ore dimineața începând, s'au putut vedea cete de persoane, civile și militare, îndreptându-se spre Cetate, unde avea să se desfășoare solemnitatea. Erau ofițeri de rezervă, de toate armele, cari au răspuns conștiincios la glasul datoriei către Tron.

După prezentările individuale la Comandamentul Cercului de Recrutare, s'a oficiat în Biserica Cetății un serviciu divin, în prezența comandantului Diviziei dl Gen. Bălăcescu, a prefectului județului dl Dr. Gh. Șerban, a președintelui Comisiei Interimare a orașului Arad, dl Dr. C. Radu și a tuturor comandanților de unități.

Răspunsurile corale au fost date de un cor admirabil organizat, compus din soldații unităților adăpostite în Cetate. La sfârșitul serviciului divin, parohul Garnizoanei dl prof. Gheorghiu, a vorbit despre însemnătatea actului depunerii jurământului de fidelitate către M. S. Regele Carol II, regele tuturor românilor. În același sens vorbesc pe rând dl. Col. Petrovicescu și dl. Gen. Bălăcescu.

„A venit Țara — a spus între altele DSa — să jure credință Regelui său.”

După aceasta ofițerii de rezervă s'au grupat în jurul reprezentanților bisericilor lor după confesiuni și cu mâna pe drapel au rostit cuvintele de juruire.

În urmă, companii de onoare din diferite unități au defilat în fața ofițerilor activi și de rezervă.

□ Duminică 13 Dec., a avut loc solemnitatea depunerii jurământului de credință a tuturor elevilor cu termen redus, cavalerie și artilerie călărească cari se găsec în garnizoana Arad. Despre această serbare ziarul nostru va relata în numărul viitor.

Sala Palatului Cultural nu e pentru baluri și chefuri.

Comisia Interimară a adus o decizie, prin care se decide că sala Palatului Cultural, nu poate fi utilizată pentru baluri — cari — N. R. — sfârșesc întotdeauna cu chefuri. În consecință, nici balul șomerilor, nici revellonul nu se vor ține la Palatul Cultural.

□ Poșta Jocurilor P. Adamoviciu. Sunteți rugat să treceți pe la Redacție, într'una din zilele acestea, între orele 3-4 d. m. M. Constantinescu Se publică, afară de anagramă.

PROGRAMUL

conferințelor „fistrei“ ce se vor ține în iarnă anului 1931/32 în sala Palatului Cultural din Arad.

Duminecă 10 Ianuarie ora 5 d. m. prof. Coriolan Petranu:
Arta în Suedia și Norvegia.

Duminecă 24 Ianuarie ora 5 d. m. Prof. Sextil Pușcariu:
Q pagină de istorie contemporană.

Duminecă 31 Ianuarie ora 5 d. m. P. S. Episcop Grigorie:
Din tinerețea Sfintilor.

Duminecă 7 Februarie ora 5 d. m. Prof. Petre Sergescu:
Religia și progresul științei.

Duminecă 21 Februarie ora 5 d. m. Prof. Mihail Botez:
Știință și misticism.

Duminecă 6 Martie ora 5 d. m. Prof. Ioan Lupăș:

Revoluțiile românești din secolul XVIII.

Duminecă 20 Martie ora 5 d. m. Prof. Petre Grim:
Viața și opera lui Goethe.

Duminecă 3 Aprilie ora 5 d. m. Prof. Silviu Dragomir:
Probleme ardeleni vechi și nouă în discuția internațională.

Duminecă 17 Aprilie ora 5 d. m. Prof. Fl. Ștefănescu-Goangă:
Problema Socială a femeii în lumina Psihologiei.

Alte eventuale conferințe se vor aduce la cunoștința publicului prin ziarul „Aradul“.

Aradul, aeroport vamal.

Am scris în numerile trecute, despre probabilitatea devenirii orașului nostru, aeroport internațional. Joi, 10 Dec. a avut loc în Prefectura județului o conferință în vederea acestui lucru, și s'a hotărât, ca Direcția Aviației Civile să intervină la Bruxelles, unde va avea loc viitorul congres internațional al aviației civile, pentru ca Aradul să devină aeroport vamal internațional. Pentru amenajarea aeroportului, Ministerul de Răz-

boi a cedat hangarul dela Gai, primăria orașului va repara acest hangar precum și pavilionul de gardă, iar prefectura județului va deschide un credit extraordinar de 500.000 lei pentru un post de radio-telegraf.

Deci, din partea tuturor se poate observa un perfect spirit de înțelegere, pentru a înzestra orașul nostru, cu cel mai rapid mijloc de comunicație.

rep.

Bugetul Municipiului Arad pe 1932.

Duminecă 13 c. a fost restituit primăriei Arad bugetul pe 1932 aprobat cu singura rectificare la chiria funcționarilor care s'a calculat după cota funcționarilor de stat.

Bugetul Municipiului Arad a fost primul buget comunal, verificat și aprobat de minister, și primul buget aprobat în luna Decembrie al orașului Arad, căci până acum bugetele Municipiului nostru se aprobau în cursul anului de gestiune de ex. bugetul în curs s'a aprobat pe la mijlocul anului. Suntem informați că bugetul orașului Arad a făcut în comisiunea de verificare cea mai bună impresie, întrucât la venituri s'a avut în vedere nu prevederile din anul în curs, ci încasările realizate, care și ele au fost reduse, astfel că s'a dat un buget real.

În felul acesta cu începerea anului 1932, primăria orașului Arad are bugetul care corespunde realității, gata, și-și poate angaja în mod sigur lucrările.

Pe lângă acestea în buget sunt prevăzute 4 milioane plata institutorilor, ori cum în parlament, statul s'a luat acum asupra toată salarizarea corpului didactic primar, această sumă rămâne la dispoziția primăriei. Natural suma de 4 milioane rezultă și din circa un milion lei pe care orașul l-ar fi primit dela stat pentru salariul institutorilor, acest milion nu se va mai plăti de stat și în acest caz vor rămâne circa 3 milioane lei, cu care dl primar Dr. Radu Cornel, intenționează să clădească o școală primară românească în cartierul Grădiștea.

Palatul Cultural.

Principiul didactic în constituirea și dezvoltarea statului român.

În cadrul conferințelor organizate pentru iarnă aceasta, de către *Despărțământul Arad al „Astrei“*, a vorbit Duminecă la Palatul Cultural, d. prof. univ. *Lapedatu*, trimisul „*Extensiunii Universitare*“ din Cluj.

Subiectul, interesant, a fost tratat documentat și atrăgător. În urma stăpânirii silnice a fanarioșilor, sentimentul național românesc, umilit prea mult de acești venetici, face să izbucnească în 1821, revoluția lui Tudor Vladimirescu, făcându-se astfel, primul pas pentru organizarea pe baze moderne, a principatelor românești, prin reușirea domnilor pământeni.

În urma războiului din 1828, încheiat prin pacea dela Adrianopol, noi condiții favorabile de organizare modernă, se dau principatelor românești. În primul rând se desființează raialele turcești și Dunărea e liberă, așa că viața economică se poate dezvolta mai ușor. Dar răul cel mare era instituirea protecțiunii rusești, în urma păcii dela Adrianopol în 1854, rușii aduc Regulamentul Organic, care era o lege cu caracter organizator. Partida națională a boerilor, în frunte cu Ion Câmpineanu, luptă din răsuperi, pe toate căile, pentru curmarea protecțiunii rusești. În urma revoluției din 1848, s'a ajuns la convingerea, că pentru organizarea principatelor române, trebuie să fie îndeplinite 4 puncte esențiale:

- Autonomia națională,
- Unirea principatelor,
- Regim constituțional și
- Principe dintr'o dinastie streină.

Conferențiarul citează mai multe documente din care reiese că dorința cea mare, a lăta boerilor, cât și a țării întregi, a fost realizarea acestor 4 puncte, și mai ales reiese clar că *ideia Unirii se leagă de ideea domniei unui principe strein.*

Arată apoi diferite manifestări pentru realizarea acestor 4 puncte. În 1852, la o conferință ținută la Viena, Ion Maiorescu, cerea dela marile puteri, să admită unirea principatelor, sub domnia unui principe din dinastia austriacă. Barbu Ștrbel, Domnul Mun-

teniei și Ghika, Domnul Ooldovei, cer unirea sub un principe strein, ba chiar un sas, Ștefan Ludovic Roth, cerea unirea Ardealului cu principatele române, sub stăpânirea Habsburgilor.

Cea ce e interesant, că politicienii români, cerând dela puterile mari realizarea acestor 4 puncte, nu cereau nimic ce era în contra intereselor acestor puteri, cari în urma expansiunii Rusiei, aveau nevoie de un stăvilor la răsăritul Europei.

Arată împrejurările în cari a izbucnit războiul Crimeei în 1856, sfârșitul lui și rezultatele pe cari le-a avut conferința dela Paris, pentru țările românești. În sfârșit, încuviințându-se unirea, arată împrejurările și condițiile în cari a fost ales Alexandru Ioan Cuza, activitatea lui și complexul de împrejurări cari l-au determinat să abdice. Și apoi, aducerea dinastiei Hohenzolern, pe tronul principatelor unite. În încheiere, exprimă cuvinte de încredere către Dinastia Română, care s'a identificat așa de bine cu destinul acestui popor.

Rep.

Conferința dlui Căp. N. Popovici. Șezătoarea culturală din Pârneava.

Acțiunea culturală pornită de părintele Codreanu, continuă în fiecare Duminecă prin conferințe, declamări și puncte de coruri. Astfel, ieri — Duminecă — d. m. a conferințat dl *Căpitan Nicolae Popovici*, despre *Pacea sufletească*. Conferențiarul a arătat poporului care a umplut sala casei Naționale, că faptul care agravează criza materială și mai cu seamă morală, din zilele noastre, este lipsa păcii sufletești. Această lipsă se datorește mândriei, fetei și lacomiei noastre. Arată că viața înaintașilor noștri a fost mai liniștită pentru că au fost mai modești și mai puternicii în credință în Dumnezeu. Îndeamnă la cumpătare și credință în Dumnezeu. Conferențiarul a fost viu aplaudat.

Au urmat apoi declamări și mai multe puncte de cor, executate de elevii școlii primare.

Cronica Sportivă.

Gloria C. F. R. Campioana de toamnă.

Gloria CFR — Olimpia 1:1 (1:1). Deși înainte de match impresia generală era că Gloria va ceda Olimpiei, matchul de azi, ne-a dat deplină încredere, iar Gloria arătând că știe să joace chiar și atunci când arbitru e contra. Din primele minute Gloria domina și după puțin timp marchea prin Aliman (1:0). Olimpia contra atacă, obține un penalty fără rezultat — a fost parca de Drecin, — pentruca în timpul învălmășeală o mingă puternic trasă de Barbu II ca ajutorul lui Szabo să treacă plasă (1:1). Gloria domina mult departe fără rezultat. Războiul este dessemenea mult la discreția Gloriei Aliman însă strică mai multe toații bune. Chiar în coarea eșire alui Barbu II și un pericolos, câteva cornere fără rezultat aceasta e toată activitatea Olimpiei. Sfârșitul matchului e deasemenea la discreția Gloriei. Aliman însă reușește, lovitoră sigură. În general privit matchul Gloria merita o victorie de cel puțin 2:0 pentrucă fără discuție a fost superioară. Dela Gloria s'a evidențiat: Drecin — în formă excelentă — Hustig, Albu, Frunza, Tisa și Muntean. La Olimpia au jucat bine: frații Variș, Cozma și Barbu I toți însă au excelat prin faulturi. Arbitrul Burdan ca mai toți arbitri rădani slab chiar foarte și mai mult decât atât că ascuțita de arbitru de țară au fost niște manechine steaguri în mână.

Transilvania-SGA 1:0 (0:0) campionat. Matchul acesta dovedit cât de grațioasă a fost Gloria când a cedat cele 2 puncte pentrucă SGA nu merită sub nici un motiv.

AMEFA — Transilvania amical.

CAA—P.T.T. 1:2 amical.

Italia—Ungaria 3:2 (1:1) match pentru cupa Europei centrale profesionale. În acest match Italia deși cu joc mai puțin stă egalitate puncte cu Austria.

Clasamentul cat. I.

- Gloria 7 5 — 1 20 4
- Olimpia 7 4 3 — 17 6
- Amefa 7 5 — 2 27 12
- CAA 7 4 — 3 15 18
- S. G. A. 7 3 1 3 13 11
- Transil. 7 2 1 4 10 21
- Unirea 7 1 — 6 6 18
- Tricolor 7 — 1 6 7 30

La ceaiul dansant al școlii — despre care relatata mai pe larg în numărul viitor — și-au prețiosul concurs d-școlii Olimpia Vancu și Pipi Popovici.

Citiți și răspândiți ziarul „ARADUL“

Di prof. Ed. I. GAVANESCU face cunoscut prin aceasta că s'a retras dela conducerea ziarului „Aradul“ și din societatea înfrățirea, și mulțumeste călduros acelor cari au colaborat pe timpul cât Dsa a fost în redacția gazetelor.

Distribuirea alimentelor pentru șomeri, a decurs în cea mai perfectă ordine, semnalandu-se nicăiri, vreun incident.

Ceai dansant. Studenții Școlii de notari din localitate au aranjat Duminecă la ora 5-12 în saloanele „Barna“ un foarte reușit ceai dansant.

Sinucidere. Individul Schwartz Samuel de 43 ani agent comercial din Arad str. Cuza Vodă 33 eri la 8 cu intenția de a se sinucide și-a tăiat gâtul cu un brici, succombând imediat. Motivul e neurastenica în ultimul grad și criza financiară.

Curapi, mănuși și alte obiecte tricotate ieftin numai la magazinul „METRO“ puteți cumpăra. Bul. REG FERD. 13 Cămași bărbătești cu 2 gulere 158 Lei

Mătasă cu prețuri de fabrică stofe cu prețuri foarte reduse la

I. EISELE

ARAD Strada Meșianu No. 2.

Crepe de chine cu Lei. 115.